

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Nógrád Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság Balassagyarmaton, a 2008. év január hó 21. és május hó 7. napján tartott nyilvános folytatólagos fellebbezési tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt ... és társai ellen indított büntetőügyben a Balassagyarmati Városi Bíróság 7.Fk.179/2005/26. számú ítéletét mindhárom vádlott vonatkozásában az alábbiak szerint változtatja meg.

... I. rendű, ...II. rendű és ...III. rendű vádlottak vonatkozásában a társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette miatti részében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást m e g s z ü n t e t i.

... I. rendű vádlottnál a halmazati büntetésre utalást mellőzi.

...III. rendű vádlott esetében a Balassagyarmati Városi Bíróság Fk.1616/2001/23. számú ítéletével kiszabott 2 (Kettő) év fiatalkorúak börtönbüntetésének végrehajtását rendeli el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét mindhárom vádlott vonatkozásában helybenhagyja.

A ...II. rendű és ...III. rendű vádlott által 2007. május hó 21. napjától 2008. május hó 7. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztés tartamába beszámítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárás során felmerült 86.544.- Ft bűnügyi költségből I. rendű vádlott külön 82.644.- Ft-ot

. / .

(Nyolcvankettőezer-hatszáznegyvennégy) Ft-ot, ... I. r., ...II. r. és ...III. rendű vádlott egyetemlegesen 2.400.- (Kettőezer-négyszáz) Ft-ot köteles az államnak a Nógrád

Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala felhívásra és számlaszámára megfizetni, míg a fennmaradó 1.500.- (Egyezeröttszáz) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s :

A Balassagyarmati Városi Bíróság a 2007. május hó 21. napján kihirdetett fenti számú ítéletével;

... I. rendű vádlottat csoportosan, társtettesként elkövetett rablás büntette és társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette miatt halmazati büntetésül 2 év fiatakorúak börtöne büntetésre ítélte.

A szabadságvesztés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette, és megállapította, hogy a fiatakorú vádlott a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaideje alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

...II. rendű vádlottat csoportosan, társtettesként elkövetett rablás büntette, társtettesként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete és társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette miatt halmazati büntetésül, mint különös visszaesőt 6 év fegyházbüntetésre és a közügyek gyakorlásától 6 év tiltásra ítélte.

...III. rendű vádlottat csoportosan, társtettesként elkövetett rablás büntette, társtettesként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete és társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette miatt halmazati büntetésül 5 év 6 hónap fegyházbüntetésre és a közügyek gyakorlásától 6 év eltiltásra ítélte.

...III. rendű vádlott vonatkozásában elrendelte az Fk. 1616/2001/23. számú jogerős ítélettel kiszabott 2 év fiatakorúak börtönbüntetése végrehajtását.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből I. rendű vádlottat 36.000.-, III. rendű vádlottat 54.000.-, II. és III. rendű vádlottat egyetemlegesen 26.896.-, az I.-II-III. rendű vádlottat egyetemlegesen 3.722.- Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű vádlott és védője a csoportosan elkövetett rablás büntette tekintetében a bűnösség téves megállapítása miatt felmentésért, ennek folyományaként egyebekben enyhítés érdekében, a II. rendű vádlott és védője a tényállás téves megállapítása és a cselekmények téves minősítése miatt, elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítés érdekében, felfüggesztett szabadságvesztés alkalmazása érdekében, a III. rendű vádlott és védője a csoportos rablás büntette esetében a téves minősítés miatt, annak megváltoztatása érdekében, másodlagosan pedig a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

A vádlottak és védők fellebbezéseiket a megyei bíróság tárgyalásán tett nyilatkozataikban változatlanul fenntartották.

A Nógrád Megyei Főügyészség B. 1097/2007/3.-Bf. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A főügyészség képviselője a másodfokú bíróság tárgyalásán végindítványában a magánlaksértés büntette esetében a sértett által előterjesztett joghatályos magánindítvány hiányára figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és e cselekmény miatt az eljárás megszüntetését, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A védelmi fellebbezések nem alaposak.

A megyei bíróság a Be. 346. § (1) bekezdése és Be. 348. § (1) bekezdése szerinti jogkörében eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt bírálta felül.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása során túlnyomórészt feltárt és értékelési körébe vont minden olyan bizonyítékot, amely a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása szempontjából jelentőséggel bírhat. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok egymással is összefüggő, okszerű mérlegelésével határozta meg a tényállást, és ennek során kellő részletességgel megindokolta, hogy a vádlottak tárgyaláson módosított védekezését miért nem fogadta el.

Ettől függetlenül az elsőfokú bíróság nem derítette fel a tényállást teljes körűen az I. rendű vádlott személyi körülményeit illetően, beszámítási képességét érintő részében, mely részleges megalapozatlanság, továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállás megalapozottságának ellenőrzése érdekében a megyei bíróság a másodfokú eljárás során a Be. 352. § (1) bekezdés a), és 353. § (1) bekezdésére figyelemmel bizonyítás felvételét rendelte el (Be. 351. § (2) bekezdés a) pontja szerinti részleges megalapozatlansági ok).

. / .

A másodfokú tárgyalás során a megyei bíróság az I. rendű vádlott igazságügyi elmeorvos- és pszichológus szakértői vizsgálatát rendelte el, mivel az eljárás során adat merült fel arra nézve, hogy az I. rendű vádlott alacsony intellektuális teljesítménye esetlegesen az elmeműködés olyan kóros állapotával is összefüggésben állhat, amely beszámítási képességét korlátozhatja, továbbá személyiség szerkezetének olyan jellemzői is felszínre kerültek, amelyek nagyfokú befolyásolhatósággal, illetve sodorhatósággal voltak jellemezhetők.

A lefolytatott elmeorvos-szakértői vizsgálat megállapításai szerint... I.rendű vádlott sem a vizsgálat, sem a cselekmény idején nem szenvedett elmebetegségben, gyengeelméjűségben, tudatzavarban, szellemi leépülésben, kóros mértékű személyiségzavarban, ami képtelenné tette vagy korlátozta volna cselekménye veszélyes következményei felismerésében, vagy a felismerésnek megfelelő magatartás tanúsításában.

Az I. rendű vádlott alacsonyabb intellektuális szinten teljesít, mely az iskolai ismeretanyag hiányában nyilvánul meg, életkörülményeihez a mindennapi élethez és életkorához szükséges praktikus ismeretanyaggal viszont rendelkezik, amit jól használ, ezért gyengeelméjűnek nem véleményezhető.

Az I.rendű vádlott személyiségében vannak szociális beilleszkedéssel kapcsolatos deficitek, ezek azonban nem olyan mértékűek, amely jelen cselekmény vonatkozásában korlátozó vagy kizáró tényező lenne. (Fkf. 175/2007/21. sorszám alatti elmeorvos-szakértői vélemény megállapításai.)

A lefolytatott pszichológus szakértői vizsgálat az I. rendű vádlott esetében személyiségzavart tárt fel, melynek jellemzője volt a fokozott szorongásos válaszkészség, az érzelmi labilitás, az alacsony szintű szociabilitás, a nehézkes alkalmazkodási készség. Ez utóbbi alkalmazkodási zavarából, a problematikus önértékeléséből adódóan megjelenik az I. rendű vádlott esetében a könnyű befolyásolhatóság, sodorhatóság, mely jelen cselekmény során is meghatározó momentum volt. Az I. rendű vádlott intellektusa alacsony színvonalú, de az adott cselekménnyel kapcsolatos tilalmakkal és lehetséges következményekkel tisztában volt. (Fkf. 175/2007/22. szám alatti pszichológus szakértői vélemény megállapításai.)

Fentiekkel a megyei bíróság a tényállás személyi részét ... I. rendű vádlott vonatkozásában kiegészíti.

Ugyancsak kiegészítésre szorul a tényállás személyi része ate tekintetben, hogy ...II. rendű vádlott és ...III. rendű vádlott jelen ügyből kifolyólag 2007. május hó 21. napjától van előzetes fogvatartásban.

. / .

A történeti tényállás megalapozottságának ellenőrzése érdekében a megyei bíróság a másodfokú eljárás során ismételtén kihallgatta a vádlottakat, ...sértettet ismét tanúként hallgatta meg, valamint ... tanút.

A vádlottak védekezésükben - a korábbi elsőfokú tárgyaláshoz hasonlóan - azt adták elő, hogy a sértett kirablásában csak II. és III. rendű vádlott vett részt, az I. rendű vádlott nem volt jelen, ezért cselekményük nem tekinthető csoportos rablásnak, míg az I. rendű vádlott védekezésében azt vallotta, hogy nem volt bent a házban, ezért nem érzi magát bűnösnek. ...sértett tanúvallomásában elmondta, hogy a cselekmény során II., III. rendű vádlott bántalmazta, ennek a két vádlottnak a jelenlétét észlelte.

A másodfokú bizonyítás eredményét a megyei bíróság akként értékelte, hogy nem merült fel olyan új körülmény vagy momentum, amely az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítását tette volna szükségessé, vagy az elsőfokú bíróság részletesen megindokolt bizonyítékértékelő tevékenységének helyességét kérdőjelezte volna meg. Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel állapította meg az I. rendű vádlott nyomozás során tett vallomása, majd gyanúsítottai vallomásának tartalma alapján, hogy a vádbeli időben mindhárom vádlott együttesen volt jelen a sértettnél, és bár ...sértett az I. rendű vádlott jelenlétét közvetlenül nem észlelte, a sértett értékeinek elvételében az I. rendű vádlott is aktívan közreműködött akkor, amikor a sértett folyosójáról és ajtaja előtti területről a hagymát összeszedte és elhozta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállás megalapozottságát illetően a lefolytatott bizonyítás eredménye alapján további ésszerű kétely nem támasztható, ezért a tényállás személyi részében írt pontosítással és kiegészítéssel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 351. § (1) bekezdésére figyelemmel irányadó volt a másodfokú eljárás során is.

Az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság a csoportos rablás büntette, II. és III. rendű vádlott esetében a további súlyos testi sértés büntettének kísérlete vonatkozásában okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, és a cselekményeiket is az anyagi jogi rendelkezésekkel összhangban álló módon minősítette.

A rablás csoportosan elkövettként minősül, ha három vagy több személy - akár tettesként, akár részesként - a bűncselekmény helyszínén együtt tevékenykedve követi el a bűncselekményt. Az irányadó bírói gyakorlat szerint nem zárja ki a rablásnak csoportosan elkövettként megállapítását az a körülmény sem, ha a három elkövető közül az egyik (a bűnsegéd) például nem ment be abba a helyiségbe, ahol a rablás megvalósult, és jelenlétét a sértett nem is észlelte. (BH 1999/148. számú eseti döntés) Ebből kiindulva jelen ügyben is elmondható; az a körülmény, hogy a sértett csupán a II. és a III. rendű vádlott jelenlétét észlelte a bántalmazással összefüggésben, illetve a lakásba való mozgásuk kapcsán, nem zárja ki azt, hogy a rablás csoportosan elkövettként minősüljön.

Jelen esetben az I. rendű vádlott elkövetésben játszott szerepét az elsőfokú bíróság nem bűnsegédi elkövetői alakzatban határozta meg, hanem az irányadó tényállás alapján társtettesi elkövetői minőséget állapított meg.

A megyei bíróság szerint az elsőfokú bíróság helyesen járt el a társtettesi elkövetői alakzat megállapítása során, mivel a tényállásból egyértelműen az tűnik ki - függetlenül attól, hogy az I. rendű vádlott a szobában értékek után kutatott-e vagy sem -, hogy ... a folyosón talált bevásárló szatyrokba 10 kg vöröshagymát pakolt be, ily módon a sértett dolgai - értékei - elvételében aktívan közreműködött. Mivel a rablás úgynevezett összefoglalt bűncselekmény a tettesi - és társtettesi elkövetői alakzat -

alapjául szolgálhat az is, ha az elkövető csupán a sértett értékei elvételében működik közre.

A csoportosan elkövetett rablás büntette tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét támadó, téves minősítés miatt bejelentett fellebbezések ezért nem alaposak.

Alaposnak bizonyult ugyanakkor a főügyészség képviselőjének indítványa a magánlaksértés büntette vonatkozásában az alábbiak szerint.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy bár a sértettől kifejezett magánindítvány nem áll rendelkezésre, maga a sértett rendőri segítséget nem is kért, azonban a 2004. augusztus 13-i kihallgatása által előadottak alapján a bíróság számára levonható volt az a következtetés, hogy a sértett az elkövető felelősségre vonását kívánja, így a Btk. 176. §-ában írt, (2) bekezdés a) és d) pontjába ütköző, a (4) bekezdés szerint minősülő magánlaksértés büntette a rablással halmazatban megvalósult (elsőfokú bíróság ítélete 18. oldal 1. bekezdés).

A rendelkezésre álló iratokat megvizsgálva az állapítható meg, hogy ...sértett a sérelmére elkövetett cselekmény miatt rendőri segítséget nem kért, feljelentést kifejezetten nem is kívánt tenni, a cselekményt követő másnapon tőle független kívülálló személy hozta a hatóság tudomására a bűncselekmény elkövetését, aki annak üldözését hivatalból kezdte meg, és így került sor a sértett 2004. augusztus 13-i kihallgatására.

A kihallgatási jegyzőkönyvből kitűnően a sértett e vallomása alkalmával sem kifejezetten, sem közvetett módon semmiféle olyan utalást nem tett, amelyből az tűnt volna ki, hogy az elkövetők felelősségre vonását kívánja, épp ellenkezőleg, magatartása minden szempontból arra utalt, hogy az elkövetők kézre kerítésére ne kerüljön sor.

Ilyen körülmények között tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy ítélte meg, hogy ...sértettől a magánlaksértés vonatkozásában az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány rendelkezésre áll.

A bírói gyakorlat szerint a rablást és magánlaksértést bűnhalmazatban kell megállapítani, ha az elkövető rablási szándékkal erőszakkal vagy fenyegetéssel hatol be más lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre, de a magánlaksértés bűncselekménye megállapításának processzuális feltétele a /Btk. 183. §-ának (1) bekezdése szerinti magánindítvány előterjesztése (BH 1996291. számú eseti döntés).

A Be. 173. § (1) bekezdése szerint a magánindítvány előterjesztésére jogosultnak minden olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja magánindítványnak kell tekintetni.

Jelen ügyben azonban a sértettől semmi olyan nyilatkozat nem állt rendelkezésre, amelynek értelmezése szerint a sértett az elkövetők felelősségre vonását kívánta volna, éppen ellenkezőleg, a már ismertetett minden körülmény ellenkezőjére utalt. Ennél fogva a magánlaksértés bűncselekménye megállapításához szükséges eljárásjogi előfeltétel, a Btk. 183. § (1) bekezdése szerinti magánindítvány jelen esetben hiányzott.

A magánindítvány hiánya az eljárás lefolytatásának akadályát képezi, ezért joghatályos magánindítvány nélkül a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítására és velük szemben büntetés kiszabására a magánlaksértés bűncselekménye miatt tévesen került sor.

A kifejtettekre figyelemmel a megyei bíróság a Be. 373. § (1) bekezdés I/b. pontja szerint mindhárom vádlott esetében a magánlaksértés büntette vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az eljárást megszüntette. Ennek folyományaként az I. rendű vádlottnál a halmazati büntetésre való utalást is mellőzte.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket túlnyomórészt helyesen tárta fel, azonban ...I. rendű vádlottnál a pedagógiai jellemzés tartalmára hivatkozva tévesen értékelte enyhítő körülményként azt, hogy a szülők nem tudják rendszeres tanulásra motiválni.

A nyomozati irat 543. oldalán lévő pedagógiai jellemzés szerint ugyanis az I. rendű vádlott iskolai órai munkájára az volt jellemző, hogy mindig késve érkezett, az órán nem figyelt, nem dolgozott, fegyelmetlen, tiszteletlen volt, alig motiválható, nehezen irányítható, aki szándékosan akadályozza a tanítást. Otthon nem tanult, házi feladatot nem készített, kötelezettségeket nem tűrte, és ha erre figyelmeztették agresszív magatartást tanúsított tanáraival szemben. A szünetekben rendszeresen kiszökött az iskolából, nem vett részt a közösségi életben, általában negatív magatartást tanúsított, hazudott és megbízhatatlan volt. Ezen felsorolt jellemzők a fiatalkorú javára enyhítőként semmiképp sem értékelhetők, ugyanakkor a már hivatkozott pedagógiai jellemzés megállapításai ugyancsak a tényállás személyi részét képezik, annak ellenére, hogy erre az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében hivatkozott.

Jelen cselekmény vonatkozásában a pszichológus szakértői véleményből kitűnő személyiségzavarral összefüggésben feltárt nagyfokú befolyásolhatóság és sodorhatóság azonban enyhítő körülményként értékelhető a fiatalkorú I. r. vádlott javára.

Az ily módon átértékelt bűnösségi körülményeket szem előtt tartva - a bűnösségi kör szűkülésétől függetlenül - az elsőfokú bíróság által meghatározott fő- és mellékbüntetés mindhárom vádlott vonatkozásában feltétlenül szükséges a Btk. 37. §-ában írt büntetési célok valóra váltásához, a kiszabott szabadságvesztések tartama eltúlzottnak nem tekinthető.

A II. rendű vádlottal szemben korábban hasonló jellegű - idős korú személy sérelmére elkövetett csoportos rablás büntette és súlyos testi sértés büntette miatt - már szabadságvesztés végrehajtására került sor, jelen cselekmény vonatkozásában különös visszaeső, és III. rendű vádlott ugyancsak fiatal korúként elkövetett rablás büntette miatt felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt állt jelen cselekmény elkövetésekor.

Mindezen körülményekből arra nézve lehet következtetést levonni, hogy a vádlottakkal szemben korábban alkalmazott büntetések nem bizonyultak kellő visszatartó erőnek. Ennélfogva az elsőfokú bíróság által kiszabott fő- és mellékbüntetések további enyhítése nem indokolt.

A szabadságvesztések végrehajtási fokozata II. és III. rendű vádlott esetén helyesen lett a Btk. 42. § (2) bekezdés 2. pontja alapján fegyházban, míg a fiatal korú I. rendű vádlott esetében a Btk. 111. § (2) bekezdés a) pontja szerint fiatal korúak börtönében meghatározva.

A megyei bíróság észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ... III. rendű vádlott vonatkozásában az ítélet rendelkező részében az eljáró bíróság megnevezését nem tüntette fel az Fk. 1616/2001/23. számú ítéletével jogerősen kiszabott 2 év fiatal korúak börtönbüntetése utólagos végrehajtásának elrendelése során, ezért azt a rendelkező részben írtak szerint pótolta.

A II. és III. rendű vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a másodfokú határozat meghozataláig előzetes letartóztatásban töltött időt a Btk. 99. § (1) bekezdése alapján a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

A kifejtettekre tekintettel a megyei bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, a változtatással nem érintett egyéb rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, míg az ítélet elleni fellebbezési lehetőség a Be. 386. § (1) bekezdés b) pontján alapul.

Balassagyarmat, 2008. év május hó 7. napján

Dr. Lente István sk. a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr. sk. a tanács tagja, előadó
Dr. Tóth Bars sk. a tanács tagja

Z á r a d é k :

A Balassagyarmati Városi Bíróság 7.Fk. 179/2005/26. számú ítélete a Nógrád Megyei Bíróság 4.Fkf. 175/2007/31. számú ítéletében írt változtatásokkal ... I. rendű vádlott vonatkozásában 2008. május hó 7. napján jogerőre emelkedett és - a felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kivételével - végrehajthatóvá vált.

Balassagyarmat, 2008. év május hó 07. napján

Dr. Lente István sk.
a tanács elnöke